

LICENCJACKI PROJEKT PROGRAMISTYCZNY
IIUWR 2009/2010

Adrian Chudziński, Przemysław Gospodarczyk

E-TALK – KOMUNIKATOR INTERNETOWY
DOKUMENTACJA

Wersja	Zmiany	Autorzy	Data
1.0	Pierwsza wersja	Adrian Chudziński Przemysław Gospodarczyk	2010-03-25

Spis treści

1. Słownik pojęć	3
2. Wstęp, Komunikatory jako zjawisko społeczne	5
3. Historia komunikatorów	7
4. Przegląd najpopularniejszych komunikatorów na polskim rynku	9
4.1. Gadu-Gadu	10
4.2. Tlen	11
4.3. AQQ	11
5. Planowane funkcje aplikacji e-Talk	12
5.1. Rozpoczynanie rozmowy	12
5.2. Prowadzenie rozmowy	12
5.3. Zmiana statusu użytkownika	12
5.4. Lista kontaktów	13
5.5. Zakładanie konta	13
5.6. Zmiana danych profilu	13
5.7. Podstawowe funkcje edytora tekstu	13
5.8. Wyszukiwanie użytkowników	14
5.9. Obsługa protokołu GG	14
5.10. Import oraz eksport listy kontaktów	14
5.11. Zapisywanie i przeglądanie archiwum rozmów	14
5.12. Wklejanie obrazków do tekstu	14
5.13. Przesyłanie plików	14
5.14. Wyświetlanie emotikonów	15
6. Model konceptualny bazy danych	15
6.1. Profil klienta	15
6.2. Administratorzy systemu	15
6.3. Opis encji	15
6.3.1. Użytkownik	15
6.3.2. Dane	16
6.3.3. Znajomi	16
6.4. Dodatkowe elementy bazy danych	17
6.5. Diagram UML	17

1. Słownik pojęć

America Online (AOL) – największy amerykański dostawca usług internetowych. Jeden z pierwszych wydawców elektronicznego biuletynu informacyjnego (BBS) w USA, który od 1995 roku jest dostępny również w Internecie. W 1998 roku wykupił firmę Netscape – producenta przeglądarki Netscape Navigator.

API (*Application Programming Interface*) – zbiór konwencji wywoływania funkcji określających sposób dostępu do danej usługi przez system operacyjny oraz lista dostępnych funkcji wraz z opisem znaczenia ich parametrów.

Commodore 64 – model popularnego w latach osiemdziesiątych domowego komputera 8-bitowego firmy Commodore. Oparty na procesorach 6510 lub 8502 (w zależności od wersji), wyposażony w 64 KB pamięci operacyjnej RAM oraz odrębne procesory przetwarzające dane wejściowe i wyjściowe, obraz oraz dźwięk, co odciążało jednostkę centralną i umożliwiało tworzenie wydajnego oprogramowania.

Emotikony (ang. *emoticons*) – zestaw symboli wyrażających emocje, używanych w wiadomościach przesyłanych pocztą elektroniczną, przez komunikator internetowy, w grupach dyskusyjnych i w wiadomościach SMS.

Excite – wyszukiwarka internetowa autorstwa firmy o tej samej nazwie, która została w roku 1999 wykupiona przez amerykańską firmę At Home.

Extensible Messaging and Presence Protocol (dawniej Jabber) – protokół komunikacji oraz powiadamiania o obecności w czasie rzeczywistym oparty na języku XML. Głównym zastosowaniem Extensible Messaging and Presence Protocol jest wymiana wiadomości w komunikatorach internetowych. Serwery XMPP umożliwiają także za pomocą tzw. transportów komunikację z użytkownikami innych protokołów, np. Gadu-Gadu, Tlen.pl, ICQ i MSN Messenger. Protokół jest również stosowany w systemie blogowania Jogger przez XMPP.

Google Talk – komunikator internetowy i usługa VoIP amerykańskiej firmy Google. Google Talk działa od 24 sierpnia 2005 roku. Wygląd programu (kolorystyka, układ tabel, czcionki) jest stylizowany na interfejs graficzny poczty elektronicznej Gmail.

Interfejs graficzny (ang. *graphical interface, GUI*) – dominująca obecnie odmiana interfejsu użytkownika, w którym kontakt z komputerem i sterowanie programami odbywa się za pomocą okien, ikon, przycisków, suwaków i rozmaitych menu. Interfejs graficzny jest obsługiwany za pomocą myszy i sprzężonego z nią kursora; możliwe jest też używanie w interfejsie graficznym operacji klawiszowych (skrótów klawiaturowych).

Jabber – patrz Extensible Messaging and Presence Protocol.

Komunikator internetowy (ang. *instant messenger*) – program komputerowy pozwalający na przesyłanie natychmiastowych komunikatów (ang. *instant messaging*) między dwoma lub więcej komputerami poprzez sieć Internet. Od poczty elektronicznej różni się tym, że oprócz samej wiadomości, przesyłane są także informacje o obecności użytkowników, co zwiększa znacznie szansę na prowadzenie bezpośredniej konwersacji.

MSN (ang. *MicroSoft Network*) – serwis internetowy firmy Microsoft, który oferuje pocztę elektroniczną oraz fora dyskusyjne dotyczące różnych dziedzin i tematów.

PETSCII (ang. *PET Standard Code of Information Interchange*) – rodzaj zbioru znaków ASCII z 1977 roku znany również jako CBM ASCII, używany w 8-bitowych komputerach Commodore 64.

Pidgin (dawniej GAIM) – wielosystemowy komunikator internetowy obsługujący wiele protokołów transmisyjnych. Pidgin jest oprogramowaniem bezpłatnym (o otwartym kodzie), dostępnym na warunkach GNU GPL i został zbudowany przez Marka Spencera dla systemów uniksowych, jednak obecnie jest dostępny także dla systemów Windows, MacOS, SkyOS oraz Qt Extended (dla urządzeń PDA).

Serwis społecznościowy (portal społecznościowy) – rodzaj interaktywnych stron WWW, które są współtworzone przez sieci społeczne osób dzielących wspólne zainteresowania lub chcących poznać zainteresowania innych. Większość portali społecznościowych dostarcza użytkownikom wielu sposobów komunikacji, np. czaty, komunikatory, listy dyskusyjne, blogi i fora dyskusyjne.

Sieć P2P (ang. *peer-to-peer*) – sieć partnerska, architektura sieciowa oparta na równoważności wszystkich jej węzłów. W sieci P2P każdy komputer dysponuje podobnymi możliwościami oraz może inicjować połączenia. Nie ma ustalonej hierarchii ani centralnego serwera. Ten sam komputer może równocześnie pełnić rolę serwera i klienta, czyli pobierać dane z innych komputerów i udostępniać swoje zasoby wszystkim pozostałym komputerom.

Tablica dzielona (ang. *shared whiteboard*) – miejsce na dysku dostępne dla wielu użytkowników jednocześnie. Wersje poszczególnych użytkowników są synchronizowane w czasie zbliżonym do rzeczywistego.

Twitter – darmowy serwis społecznościowy udostępniający usługę mikroblogowania

umożliwiająca użytkownikom wysyłanie oraz odczytywanie tak zwanych tweetów. Tweet to krótka, nie przekraczająca 140 znaków wiadomość tekstowa wyświetlana na stronie użytkownika oraz dostarczana pozostałym użytkownikom, którzy obserwują dany profil. Użytkownicy mogą dodawać krótkie wiadomości do swojego profilu z poziomu strony głównej serwisu, wysyłając wiadomości SMS lub korzystając z zewnętrznych aplikacji.

Ubique – firma produkująca oprogramowanie do błyskawicznej komunikacji. Najbardziej znaną aplikacją Ubique jest Virtual Places Chat, a użyta technika znalazła zastosowanie w aplikacji Lotus Sametime firmy IBM. Obecnie Ubique jest częścią IBM Haifa Labs.

Yahoo – jeden z najpopularniejszych portali internetowych należący do amerykańskiej firmy Yahoo. Oprócz hierarchicznego katalogu kategorii tematycznych zawiera także mechanizm przeszukiwania zasobów Internetu.

Yahoo Messenger – komunikator internetowy firmy Yahoo. Pierwsza wersja komunikatora ukazała się 9 marca 1998 roku pod nazwą Yahoo Pager.

2. Wstęp, Komunikatory jako zjawisko społeczne

Podstawowymi cechami Internetu są globalność i masowość. Istotną cechą Internetu jest masowość jego użytkowników, którzy traktują go nierzadko jako jedyne okno na świat. Użytkownicy, korzystając z Internetu w poszukiwaniu informacji, danych lub szukając kontaktu z innymi ludźmi w świecie wirtualnym nie tylko rozwijają globalną Sieć, ale stają się również jej integralną i nieodzowną częścią. Człowiek jako istota społeczna uzewnętrznia swoją potrzebę komunikacji poprzez pośrednią i bezpośrednią wymianę informacji z innymi ludźmi. Komunikacja sieciowa jest pośrednia i pozbawiona komunikatów niewerbalnych takich jak: ton głosu, mimika, wygląd i zachowanie. Wyżej wymienione aspekty komunikacji sieciowej jednoznacznie wskazują na jej ograniczoność w stosunku do bezpośrednich kontaktów międzyludzkich. Niewerbalna komunikacja może wzmacniać, osłabiać, a nawet negować przekazy werbalne. W związku z tym komunikaty werbalne mają ogromne znaczenie w komunikacji i mogą stać się ważniejsze niż treść wypowiedzi. Internet powoduje, że wzajemne kontakty stają się bardziej powierzchowne i tracą ważną część swojego charakteru.

Komunikacja sieciowa ma jednak swoje zalety, które przez wiele osób są marginalizowane. Najważniejszą cechą komunikacji internetowej jest jej anonimowość. Użytkownicy często fałszują swoje dane osobowe lub nie podają ich w ogóle. Możliwa jest błyskawiczna zmiana tożsamości. Bezpośrednia komunikacja w świecie rzeczywistym jest znacznie

trudniejsza niż internetowa. Ludzie hamowani przez nieśmiałość oraz lęk przed odrzuceniem w dużej mierze rezygnują z tego typu komunikacji. Anonimowość – często złudna – powoduje, że wyżej wymienione czynniki tracą na znaczeniu. Badania japońskich naukowców z Ochanomizu University [1] dotyczące studentów dowodzą, że relacje interpersonalne w życiu wymagają pewnych umiejętności społecznych oraz orientacji na innych.

Komunikatory internetowe stały się bardzo popularną formą komunikacji wśród młodzieży, grupy społecznej, która najbardziej potrzebuje kontaktów z rówieśnikami oraz akceptacji i dowartościowania. Współczesna młodzież jest bardziej spragniona relacji interpersonalnych niż pokolenie urodzone w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Według Stevena Gerali, szefa chicagowskiego *Department of Youth Ministry & Adolescent Studies* [1] współcześni młodzi ludzie chcą intymności, stałości oraz bezpiecznych związków z innymi. Przede wszystkim pragną być doceniani i chronieni. Ważnym czynnikiem staje się anonimowość, która zapewnia młodemu użytkownikowi bezpieczeństwo oraz do pewnego stopnia bezkarność i łatwość w poznawaniu oraz komunikacji z ludźmi z całego świata. W Internecie zawiera się przyjaźnie, przeżywa miłość, zdobywa informacje i nowe hobby.

Nie każdy nastolatek jest wyposażony w wymagany przez komunikację bezpośrednią zestaw cech. Komunikatory internetowe ich nie wymagają. Każdy użytkownik może przedstawić siebie w zupełnie inny, wymarzony przez siebie sposób, koloryzując rzeczywistość. Nastolatkwie utrzymujący takie kontakty zwiększają swoją pewność siebie, która będzie procentować w życiu dorosłym.

Wbrew powszechnym opiniom, z komunikatorów internetowych i portali społecznościowych korzystają jednak coraz częściej ludzie dorośli, których przyciąga darmowość usługi oraz prostota obsługi. W artykule *Rosja też ćwierka*, zamieszczonym w tygodniku *Polityka* [2], autorzy Marek Ostrowski i Adam Szostkiewicz opisują portal społecznościowy **Twitter** jako miejsce wymiany zdań głównie między ludźmi pełnoletnimi.

Za niespodziankę można uznać wielką popularność Twittera zważywszy, że umożliwia on wysyłanie wiadomości o długości do 140 znaków, co powinno stanowić poważne utrudnienie w korespondowaniu. Użytkownicy Twittera nie wykorzystują go jednak do poważnych rozmów, lecz do bezzwłocznego pisania o tym, co ich w danym momencie interesuje i emocjonuje. Ponadto Twitter pozwala na sprawdzenie, co interesuje innych oraz, według psychologa z Uniwersytetu Warszawskiego Jana Zajęca, sprzyja rozmowom o niczym w celu podtrzymania relacji towarzyskich z innymi ludźmi.

Według pobieżnej analizy przeprowadzonej przez autorów wspomnianego artykułu, prasa jest ciągle bardziej opiniotwórcza i dostarcza więcej informacji.

Twitter sprzyja również rozwojowi literatury mądrości (ang. *wisdom literature*), czyli pisaniu aforyzmów, czego nie można już uznać za prymitywną formę komunikacji. Wysyłanie krótkich wiadomości nie tylko zaśmiesza głowę, ale również potrafi zmobilizować do myślenia.

Komunikatory internetowe pomagają w życiu społecznym osobom niepełnosprawnym, ludziom, którzy z powodu swojego kalectwa posiadają niskie zdanie o sobie oraz obawiają się odrzucenia z powodu swojej odmienności. W Internecie chory człowiek nie obawia się zdemaskowania prawdy o sobie ani o swojej ewentualnej nieatrakcyjności fizycznej spowodowanej kalectwem.

Istnieje wiele teorii na temat wypierania kontaktów w świecie rzeczywistym przez kontakty w Internecie, a wpływ komunikatorów internetowych na życie społeczne człowieka jest oceniany przez naukowców bardzo niejednoznacznie.

Socjolog Sherry Turkle w swojej książce *Life on the Screen* [3] udowodniła, że rozwój komunikatorów internetowych i portali społecznościowych prowadzi najpierw do wyobcowania poszczególnych jednostek, a w konsekwencji do społecznego autyzmu i nadmiernego indywidualizmu internautów. Według autorki internauci stają się leniwi, nie podejmują trudów związanych z utrzymywaniem kontaktów społecznych w świecie rzeczywistym.

Z drugiej strony, według kanadyjskiego socjologa Barry'ego Wellmana uznawanego powszechnie za jednego z najwybitniejszych badaczy współczesnej cywilizacji, w tym także Internetu, komunikacja sieciowa uzupełnia kontakty, nie eliminując jednocześnie podstawowych form komunikacji, np. spotkań bezpośrednich [1]. Według jego badań internaci częściej interesują się polityką i biorą udział w życiu społecznym.

Fakt, że pomimo dużej liczby komunikatorów internetowych na rynku, autorzy projektu tworzą kolejne narzędzie do internetowego plotkowania należy usprawiedliwić ogromnym zainteresowaniem tego typu aplikacjami oraz, co za tym idzie, ogromnymi pieniędzmi za reklamy. Przed napisaniem własnego oprogramowania autorzy przeprowadzili analizę komunikatorów internetowych dostępnych na polskim rynku, aby nie powielać błędów konkurencji i wykorzystać najlepsze pomysły.

3. Historia komunikatorów

Pomysł na komunikator błyskawicznie przesyłający i odbierający wiadomości jest starszy niż sama idea Internetu. Jest związany z wielodostępnymi systemami operacyjnymi z połowy lat sześćdziesiątych. Systemy operacyjne CTSS i Multics były używane do szybkiej i prostej komunikacji pomiędzy użytkownikami pracującymi na tej samej maszynie jednocześnie.

Wraz z pojawieniem się, a następnie rozwojem Internetu protokół wymiany wiadomości został poszerzony o możliwość komunikacyjne globalnej sieci. W pierwszych komunikatorach, wydanych w 1983 roku używano protokołu partnerskiego (**P2P**). Przykładami takich programów były: talk, ytalk oraz ntalk. W niektórych komunikatorach zastosowano architekturę klient-serwer. Przykładami aplikacji typu klient-serwer były: talker (1984) oraz IRC (1988).

Na fali popularności **Bulletin Board System** w latach osiemdziesiątych pojawiło się wiele serwisów komputerowych udostępniających na maszynach miejsca, w których można umieszczać i czytać ogłoszenia, obsługiwać własną skrzynkę pocztową oraz pobierać i przysyłać pliki. Przykładem takiego serwisu jest Freelancin' Roundtable działający przez ponad 3 lata od października 1984 roku do listopada 1987 roku.

W drugiej połowie lat osiemdziesiątych i na początku lat dziewięćdziesiątych internetowy serwis Quantum Link oferował użytkownikom **Commodore 64** przysyłanie wiadomości między połączonymi użytkownikami. Wiadomości nazywane On-Line Messages (w skrócie OLM) pojawiały się na żółtym pasku wraz z informacją o nazwie nadawcy. Quantum Link wykorzystywał znaną z Commodore 64 grafikę tekstową **PETSCII** (zob. słownik). Interfejs graficzny Quantum Link (o ile w ogóle mogła być o nim mowa w tym przypadku) był nieporównanie gorszy z możliwościami późniejszych tego typu programów, które działały pod systemami Windows i Unix.

Późniejsza wersja Quantum Link znana jako **America Online** posiadała serwis AOL Instant Messenger (w skrócie AIM) do przysyłania wiadomości i zyskała większą popularność niż poprzedniczka.

Pierwsze nowoczesne komunikatory internetowe z interfejsem graficznym, które wyglądem i możliwościami przypominały znane z dzisiejszych czasów zaczęły powstawać od połowy lat dziewięćdziesiątych.

Przykładem takiej aplikacji jest PowWow (1998), który był jednym z pierwszych komunikatorów internetowych działających pod systemem Windows. Program zawierał wiele nietypowych i innowacyjnych dodatków takich jak:

- odtwarzacz plików dźwiękowych w formacie WAV;
- wbudowany syntezytor mowy;
- program przysyłania mowy w protokole VoIP;
- program do komunikacji według protokołów POP i SMTP;
- program obsługujący **tablicę dzieloną** (zob. słownik), miejsce na dysku dostępne dla wielu użytkowników jednocześnie.

Innym przykładem jest działający również pod Windows **ICQ** (1996), wyprodukowany przez izraelską firmę Mirabilis. ICQ działa do dzisiaj, a w 1998 roku prawa do ICQ wykupił AOL za 407 milionów dolarów. W serwisie ICQ jest obecnie ponad 100 milionów zarejestrowanych kont, a AOL przyznano prawa do dwóch patentów dotyczących przysyłania informacji przez Internet. Angielski zwrot Instant Messenger, a także skrót IM, w Stanach Zjednoczonych jest własnością AOL i nie może być używany przez inne firmy. Działający pod wszystkimi najpopularniejszymi systemami operacyjnymi komunikator GAIM został z tego powodu przemianowany w 2007 roku na **Pidgin**.

W tym czasie inne firmy, wśród nich **Excite**, **MSN**, **Ubique** i **Yahoo**, pracowały nad swoim własnym oprogramowaniem. Wszystkie aplikacje wyprodukowane przez te firmy miały własne, niezależne protokoły przesyłania wiadomości, co powodowało, że użytkownicy musieli korzystać ze wszystkich dostępnych aplikacji, aby móc połączyć się z każdą siecią.

W 1998 roku IBM wprowadził na rynek IBM Lotus Sametime oparty na technologii wykorzystywanej przez Ubique. Oprócz podstawowych, typowych funkcji oprogramowanie IBM oferowało następujące nowości:

- archiwizowanie rozmów;
- możliwość organizowania internetowych wideokonferencji;
- chat;
- możliwość wykorzystania kodeków graficznych i dźwiękowych;
- możliwość łączenia się z innymi sieciami, takimi jak: AOL Instant Messenger, **Yahoo Messenger**, **Google Talk** oraz serwisami opartymi na XMPP;
- otwarty interfejs programowy (API), umożliwiający integrację z innymi tego typu aplikacjami.

W 2000 roku na rynek wprowadzono program **Jabber** z powszechnie dostępnym kodem źródłowym oraz standardowy protokół **Extensible Messaging and Presence Protocol** (w skrócie XMPP). Serwery XMPP potrafiły działać jak bramy (ang. *gateway*) do innych protokołów wymiany wiadomości, w związku z czym wystarczyła jedna aplikacja typu klient, aby korzystać z wielu sieci. Serwery XMPP obsługiwały wszystkie najpopularniejsze wówczas protokoły.

4. Przegląd najpopularniejszych komunikatorów na polskim rynku

Autorzy projektu wykonali przegląd rynku komunikatorów internetowych w Polsce, aby wybrać najlepsze funkcjonalności dla swojej aplikacji i uniknąć powielania błędów konkurencji. Według ankiety przeprowadzonej przez serwis **idg.pl** [5] najpopularniejszym komunikatorem w Polsce jest Gadu-Gadu, którego używa aż 76% internautów. Drugie miejsce zajął Tlen (niecałe 14%). Pozostałe komunikatory, w tym znane na całym świecie ICQ, cieszą się popularnością jednoprocentową. Poniżej przeanalizowano najpopularniejsze komunikatory internetowe w naszym kraju.

4.1. Gadu-Gadu

Gadu-Gadu jest najpopularniejszym komunikatorem internetowym w Polsce. Pierwsza wersja programu pojawiła się 15 sierpnia 2000 roku i jest to pierwszy polski komunikator internetowy. Premiera spotkała się ze stosunkowo dużym zainteresowaniem – już pierwszego dnia konta założyło ponad 10 tysięcy użytkowników. Od dnia premiery użytkowników przybywa w szybkim tempie. Po roku od premiery Gadu-Gadu miało ćwierć miliona użytkowników. Obecnie Gadu-Gadu posiada ponad 6 milionów zarejestrowanych kont. Każdego dnia, użytkownicy Gadu-Gadu wymieniają między sobą ok. 300 milionów wiadomości.

Na przykładzie programu Gadu-Gadu można z łatwością zauważyć, że najważniejszą cechą komunikatora internetowego jest jego masowość. Duża liczba zarejestrowanych użytkowników przyciąga innych użytkowników, którzy chcą mieć kontakt z jak największą liczbą ludzi (tzw. efekt kuli śnieżnej). Polski rynek komunikatorów internetowych rozwija się wraz z rozwojem Internetu w Polsce.

Drugą istotną cechą, która stawia Gadu-Gadu na 1. miejscu wśród komunikatorów internetowych w Polsce jest łatwość instalacji, konfiguracji i użytkowania. Jeżeli program ma być masowy, to używać go będą również mniej zaawansowani użytkownicy, dla których ta cecha może okazać się najistotniejsza przy wyborze komunikatora.

Ciekawym pomysłem twórców było uruchomienie serwisu społecznościowego **MojaGeneracja.pl**, który stał się serwisem integracyjnym dla użytkowników chcących poznać i wymieniać wiadomości z nieznanymi im dotąd osobami. Ponadto istnieje publiczny katalog użytkowników Gadu-Gadu oraz wyszukiwarka wykorzystująca dane osobowe podawane podczas rejestracji konta. Twórcy Gadu-Gadu na oficjalnej stronie chwalą się rolą, jaką odgrywa ich komunikator w życiu wielu ludzi: „Coraz więcej osób poznaje się dzięki Gadu-Gadu. Zawierane są pierwsze małżeństwa, ale też i pierwsze rozwody.” [4] Gadu-Gadu posiada jednak pewne wady, które ze względu na wyżej wymienione zalety są marginalizowane przez mniej wymagających użytkowników lub niedostrzegane przez mniej zaawansowanych użytkowników.

Oryginalna wersja programu, bezpośrednio po instalacji zawiera tylko niezbędne funkcjonalności, które w dzisiejszych czasach można uznać za podstawowe. Istnieje jednak możliwość zainstalowania różnego rodzaju nieoficjalnych dodatków, które mogą rozszerzyć możliwości standardowego Gadu-Gadu.

Gadu-Gadu jest aplikacją darmową. Niestety wraz ze wzrostem popularności rośnie również liczba reklam, które program w najnowszej wersji wyświetla praktycznie przy każdej możliwej okazji. Warto również dodać, że z powodu dużej liczby wysyłanych wiadomości, serwer aplikacji nie daje sobie rady z przetwarzaniem dużej liczby zapytań, co powoduje chwilowe przerwy w dostępie do komunikatora.

Pomimo ograniczonej funkcjonalności, irytujących reklam i przejściowych problemów technicznych, Gadu-Gadu niepodzielnie rządzi na polskim rynku komunikatorów internetowych, dystansując również zagraniczną konkurencję.

4.2. Tlen

Tlen jest polskim komunikatorem internetowym serwisu o2.pl. Pierwsza wersja programu pojawiła się w październiku 2001 roku. Obecnie, jak podaje serwis [6] na Tlenie zarejestrowanych jest ponad 1.5 miliona użytkowników.

Program realizuje właściwie wszystkie funkcjonalności znane z Gadu-Gadu oraz zawiera istotne rozszerzenia, których brakuje zwycięzcy rankingu, np.

- połączenia wideo,
- połączenia telefoniczne,
- czaty,
- konferencje.

Ciekawym dodatkiem są proste gry internetowe, w których mogą uczestniczyć użytkownicy oraz tablica dzielona, na której użytkownicy mogą wspólnie rysować. Ponadto, na rynku istnieje wiele nieoficjalnych rozszerzeń wzbogacających funkcjonalności i wygląd komunikatora.

Aby przekonać do siebie użytkowników Gadu-Gadu, których jest więcej, Tlen jest w pełni kompatybilny z siecią Gadu-Gadu obsługując protokół GG. Oznacza to, że można wymieniać wiadomości z użytkownikami Gadu-Gadu, którzy nie mają zainstalowanego komunikatora Tlen. Oczywiście wtedy możliwości komunikacji zostają zredukowane do tego, co oferuje oryginalna wersja Gadu-Gadu. Ponadto istnieją dodatkowe rozszerzenia pozwalające nawiązać tekstową łączność z użytkownikami sieci ICQ i Jabber.

Tlen jest aplikacją darmową, której wadą są reklamy.

4.3. AQQ

Powstały w czerwcu 2007 roku AQQ realizuje najwięcej funkcjonalności ze wszystkich polskich komunikatorów internetowych. Liczne rozszerzenia (oficjalne i nieoficjalne) bogatej w funkcjonalności wersji podstawowej powodują, że program można uznać za medialno-komunikacyjną hybrydę. AQQ oprócz wszystkich podstawowych funkcji komunikatora internetowego oferuje również:

- odtwarzacz audio-wideo,
- organizator,
- program TV,
- tablicę dzieloną,
- monitor pobranych danych dla użytkowników Neostrady,

- monitor wewnętrznych zasobów komputera.

Inną zaletą AQQ są częste aktualizacje i stosunkowo szybko poprawiane błędy.

AQQ oferuje komunikację z następującymi sieciami: Gadu-Gadu, Tlen, Jabber, ICQ oraz Skype.

Największą wadą, która przesądza o mniejszej popularności AQQ, oprócz reklam, jest izolacja użytkowników tej sieci. Żaden z dostępnych komunikatorów internetowych nie obsługuje protokołu AQQ, co oznacza, że użytkownik tego komunikatora nie może wymieniać wiadomości z poziomu swojego konta AQQ z użytkownikami innych sieci. W związku z powyższym w przypadku chęci komunikowania się z użytkownikami innych sieci, użytkownicy AQQ nie mogą całkowicie zrezygnować z kont na innych serwerach i muszą łączyć się z nimi przez AQQ.

5. Planowane funkcje aplikacji

Poniższy opis zawiera funkcje, które powinien realizować e-Talk. Każda funkcja składa się z nazwy, opisu i priorytetu. Priorytet określa, jak ważna jest realizacja danej funkcji. W opisie uwzględniono 3 rodzaje priorytetów: wysoki, średni i niski.

5.1. Rozpoczynanie rozmowy

Priorytet: wysoki.

Użytkownik A rozpoczyna rozmowę z użytkownikiem B. Użytkownik B powinien zostać o tym fakcie poinformowany. Użytkownik B nie musi akceptować rozmowy. Informacja zwrotna o decyzji użytkownika B powinna zostać wysłana do osoby rozpoczynającej rozmowę.

5.2. Prowadzenie rozmowy

Priorytet: wysoki.

Dwóch użytkowników może swobodnie prowadzić rozmowę wymieniając komunikaty tekstowe.

5.3. Zmiana statusu użytkownika

Priorytet: wysoki.

Każdy użytkownik posiada aktualny status, który może dowolnie zmieniać. W aplikacji będą dostępne statusy: „dostępny”, „nieдоступny”, „zaraz wracam” oraz „niewidoczny”. Status użytkownika pokazywany jest wszystkim innym użytkownikom. Nie dotyczy to jednak statusu „niewidoczny”, osoba posiadająca ten status jest widoczna dla innych użytkowników w taki sam sposób jak osoba o statusie „nieдоступny”.

5.4. Lista kontaktów

Priorytet: wysoki.

Użytkownicy powinni dysponować samodzielnie definiowaną listą kontaktów. Lista może być dowolnie modyfikowana przez użytkownika.

5.5. Zakładanie konta

Priorytet: wysoki.

Osoby nie posiadające konta na serwerze aplikacji mogą przy pierwszym uruchomieniu programu założyć nowe konto. W tym celu muszą one wypełnić krótki formularz podając podstawowe dane osobowe.

5.6. Zmiana danych profilu

Priorytet: wysoki.

Użytkownik może dowolnie zmieniać dane zawarte w swoim profilu.

5.7. Podstawowe funkcje edytora tekstu

Priorytet: wysoki.

Użytkownik powinien mieć możliwość prostego formatowania tekstu swojej wiadomości. Przewiduje się następujące funkcje:

- zmiana rodzaju, wielkości i stylu czcionki;
- zmiana koloru tekstu;
- kopiowanie, wklejanie i wycinanie tekstu.

5.8. Wyszukiwanie użytkowników

Priorytet: średni.

Użytkownik może szukać innych użytkowników podając fragment ich danych osobowych.

5.9. Obsługa protokołu GG

Priorytet: średni.

W związku z popularnością komunikatora Gadu-Gadu, dobrze by było, aby użytkownik e-Talk miał możliwość tekstowej łączności z użytkownikami tego najpopularniejszego komunikatora w naszym kraju.

5.10. Import oraz eksport listy kontaktów

Priorytet: średni.

Aplikacja pozwala na eksportowanie listy kontaktów do pliku lub serwera oraz import z pliku lub serwera.

5.11. Zapisywanie i przeglądanie archiwum rozmów

Priorytet: średni.

Użytkownik powinien mieć możliwość przeglądania treści rozmów, które przeprowadzał.

5.12. Wklejanie obrazków do tekstu

Priorytet: niski.

Użytkownik powinien mieć możliwość dodania do swojego tekstu obrazka wczytanego z dysku twardego. Przewiduje się obsługę wszystkich najpopularniejszych formatów graficznych.

5.13. Przesyłanie plików

Priorytet: niski.

Dwóch rozmawiających ze sobą użytkowników powinno mieć możliwość przesyłania między sobą plików.

5.14. Wyświetlanie emotikonów

Priorytet: niski.

Aplikacja powinna wymieniać pewne określone ciągi znaków zapisane w tekście wiadomości na małe obrazki, które wyrażają w sposób symboliczny grymas twarzy użytkownika.

6. Model konceptualny bazy danych

6.1. Profil klienta

Do tej kategorii należą wszyscy klienci, zarejestrowani w systemie. Użytkownicy powinni mieć dostęp jedynie do swoich kont. Nie powinni mieć dostępu do żadnych danych innych użytkowników systemu. Od klienta nie wymaga się żadnej wcześniejszej wiedzy o systemie. Każdy klient dostanie podręcznik użytkownika zawierający opis wszystkich możliwości systemu. Ważne jest, aby opis był zrozumiały nawet dla bardzo niedoświadczonych użytkowników.

6.2. Administratorzy systemu

Administratorzy, to osoby odpowiedzialne za prawidłowe działanie systemu i zarządzanie bazą danych. Administratorzy powinni zostać gruntownie przeszkoleni tak, aby mogli sprawnie zarządzać systemem.

Administratorzy mają dostęp do wszystkich danych związanych z działaniem systemu i nieograniczone uprawnienia związane z modyfikowaniem zawartości bazy danych. Informacje o klientach powinni otrzymywać jedynie w sytuacjach, w których jest to niezbędne.

6.3. Opis encji

6.3.1. Użytkownik

Relacja `uzytkownik` przechowuje podstawowe informacje o klientach, które są konieczne do prawidłowego działania systemu uwierzytelniania. Relacja zawiera kolejno następujące atrybuty:

- numer konta, który jest kluczem publicznym relacji `uzytkownik` i jest automatycznie generowany przez sekwencję `num_gen` po rejestracji klienta;

- unikatową nazwę użytkownika, która jednoznacznie określa klienta w bazie danych;
- hasło, które użytkownik podaje podczas rejestracji składające się z co najmniej 6 znaków alfanumerycznych.

6.3.2. Dane

Relacja **dane** przechowuje dodatkowe informacje o kliencie, które nie są konieczne do prawidłowego działania systemu. Dane mogą okazać się jednak pomocne przy wyszukiwaniu użytkowników systemu e-Talk. Relacja zawiera kolejno następujące atrybuty:

- numer konta, który jest kluczem publicznym relacji **użytkownik** i jest kluczem obcym z relacji **użytkownik**;
- nazwisko, które jest polem wymaganym do wypełnienia podczas rejestracji;
- imię, które jest polem wymaganym do wypełnienia podczas rejestracji;
- kod pocztowy, który nie jest wymaganym polem do wypełnienia podczas rejestracji. Poprawność tego pola jest sprawdzana na podstawie domeny **kod_type** opartej na prostym wyrażeniu regularnym;
- e-mail, który jest polem wymaganym do wypełnienia podczas rejestracji. Poprawność tego pola jest sprawdzana na podstawie domeny **email_type** opartej na prostym wyrażeniu regularnym;
- data urodzenia, która nie jest wymaganym polem do wypełnienia podczas rejestracji;
- zainteresowania, które użytkownik wypełnia dowolnie, według własnego uznania.

6.3.3. Znajomi

Relacja **znajomi** przechowuje informacje o użytkownikach, którzy się znają. Dane potrzebne są podczas pobierania z serwera listy kontaktów dla danego użytkownika. Relacja zawiera kolejno następujące atrybuty:

- identyfikator pary znajomych, który jest kluczem publicznym relacji **znajomi** i jest automatycznie generowany przez sekwencję **znaj_gen** po dodaniu nowego użytkownika do listy znajomych;
- numer pierwszego konta, który jest kluczem obcym z relacji **użytkownik**;
- numer drugiego konta, który jest kluczem obcym z relacji **użytkownik**.

6.4. Dodatkowe elementy bazy danych

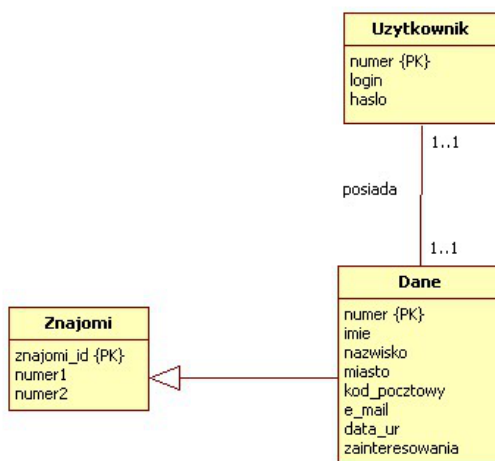
W celu przyspieszenia procesu wyszukiwania i sortowania założono indeksy na następujących atrybutach:

- nazwisko w relacji **dane**;
- login w relacji **uzytkownik**;
- numery użytkowników w relacji **znajomi**.

Oprócz powyżej opisanych indeksów, system zarządzania bazą danych założył automatycznie indeksy na kluczach publicznych wszystkich relacji bazy danych.

6.5. Diagram UML

Rysunek 1: Diagram UML

Literatura

- [1] <http://www.seoteka.pl/a85.php> (ostatni dostęp do strony 2010-04-12)
- [2] *Polityka*, nr. 11 (2747), 2010-03-13
- [3] S.Turkle, *Life on the Screen*, Simon & Schuster, 1997
- [4] <http://info.gadu-gadu.pl/producent/historia> (ostatni dostęp do strony 2010-04-12)

[5] <http://www.pcworld.pl/artykuly/41638/Lepsze.niz.Gadu.Gadu.html> (ostatni dostęp do strony 2010-04-12)

[6] <http://firma.o2.pl/> (ostatni dostęp do strony 2010-04-12)